

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 876 e-adressen
3de jaorgaank, nummer 10
Daotum: 1 oktober 2008

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0810

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieud zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Prezentoatsie	4
• Wussen jim dat	6
• Anansi (14)	7
• Kunstcafé	9
• Bolding vertelt (9)	10
• Ik geleuf et, ikke niet	12
• Sprokien: De kleine zeemeermin	13
• De wil van de Vader	27
• Vooroordeel	28
• Taeltuun	29
• Dichtwark	30
• Rilke (9)	32
• De Stellingwarver Biebel	33
• Stelling van de maand	34

Wegraekt

Herman Oosterloo

Op 21 september is Sjoukje heur man wegraekt.

We hopen dat Sjoukje de kracht vienen kan om ondaanks dit groot verlös de draod weer op te pakken en zovule meugelik deur te gaon mit waor ze mit doende was.

Wi'j weensken heur daor alle kracht toe.

Rektefikaosie / Rektifikaasje

Et Tomke-symposium dawwe in de veurige An de liende ankondigden is op **5 november** niet in Liwwadden mar in et 'Haske' op 'e Jouwer en aovens in de Glinstrastate in Burgum.

It Tomke sympoasium (5 novimber) is net yn Ljouwert, mar middeis yn it Haske op 'e Jouwer en de jûns yn Glinstrastate Burgum.

Van de redaktie

Schrieven is seins krek voetballen, of zol dat seins wezen kunnen. Wartael? Misschien wel, misschien ok wel niet. Bi'j et voetballen hewwe vaeks te maeken mit een bestuur, een trainer en speulders. Bi'j een schrieversvierkaant is dat niet aandere; een bestuur, een direkteur en 'leden'. Zolange et goed gaot kan alleman wel in et bestuur zitten, direkteur wezen of as speulder mitdoen. As et es wat verkeerd gaot wodt d'r in de voetbalderi'je krek as bi'j een schrieversvierkaant al gauw een 'zundebok' zocht. Et volk op et pluus, vaeks mit een goed traktement, het et gienertied daon vanzels. Eerst krigt iene van et voetvolk de zwattepiet toespeult, iene van de speulders wodt zomar mit een roege galp "Rotvent, ... en now d'r uut ieje!" de deure wezen. De iene keer blift et bestuur zitten, in dit veurbeeld stapt de veurzitter ok op want "Beste mevrouw de direkteur, zo gaoj' niet mit meensken omme!" Eins mos dit trouwens 'onder de pette' blieden, is oons zegd...

Schrieven is seins krek poletiek, of zol dat wezen kunnen. Wartael? Misschien wel, misschien ok wel niet. In de poletiek hewwe vaeks te maeken mit volk die an et laeste toe volhooft dat et allemaole 'o zo goed' gaot. Een direkteur van een schrieversvierkaant kan zoks - tegen de tied dat d'r een ni'je subsidieronde vaastesteld wodden moet - vaeks ok hiel goed. D'r staot opiens vanalles op staepel en d'r staot vanalles gebeuren. Onderwiels raost een klokkeluder van de toren dat d'r ditkeer nog mar tien sutelders en vaeks nog minder mit negosie bi'j pad en weg binnen. Veurgaonde jaoren weren et vaeks wel een man of dattig, veertig, seins nog meer. Nee, niet zo negatief doen mar roepen blieden dat et goed gaot, tot de ni'je subsidieronde weer binnen is. Schrieven is seins krek poletiek...

Ankem jaor wo'n de centen uut de ni'je kultuursubsidiepotties van de Gemienten (en dus ok van de Perveensie) opni'j verpat. Et liekt oons hielemaole niet verkeerd toe om daor now einde-lik ok es in mit te patten. Bi'j slot van zaeke bestaot oonze stichting 'Stellingwerfs Eigen' ankem jaor vuuf jaor, hewwe et eerste lustrum te pakken en et bestaonsrecht toch wel verdiend zoj' zeggen. We zuken trouwens nog wat mooie idenen om dat te vieren. Zels liekt et oons wel wat toe om een mislokt idee van een aander (jatwark dan ok) over te nemen. Now de 'Naacht van et Nedersaksisch gedicht' bi'j et vierkaant toch niet van de grond komt, liekt et oons wel wat toe om zoks te organiseren. We vraogen een stok of dattig, veertig dichters / schrievers uut et hiele Nedersaksisch gebied (Nl en Dld) om omstebeurten es een hiele nacht uut eigen wark veur te dregen op een camping of in een zaelecentrum, bi'jglieks in De Blesse. Is zoks wat? We hebben et idee gewoon 'pikt' mar daor hoeft et niet om over te gaon, liekt oons. Zuwwe ankem jaor julie, vekaansie-, camper-, tente- en kampvuurtied ofpraoten? Een mooie tied veur de 'Naacht van et Nedersaksisch gedicht' of wet iene wat mooiers of beters..?

De oflopen maond hewwe mooie gesprekken (op nivo) in Liwwadden voerd en disse maond hewwe mooie gesprekken in de Stellingwarven in de agenda staon. We gaon disse maond vanzels eerst naor de 'prezentoatsie van de Biebel ien t Grunnegers' op 25 oktober.

Veur now, biwwe d'r weer hatstikke wies mit dawwe disse 'An de liende' ok weer vullen kunnen mit alderhaande prachtig mooie stokkies. Daank daorveur...

pb

Prezentoatsie...

Biebel ien t Grunnegers

Sikkom vatteg joar is ter aan vertoalen van Biebel ien t Grunnegers waarkt. Meer as fiefteg vertoalers hebben pro Deo oet de brontoalen biebel overzet ien geef Grunnegers. n Kerwaai dat zien weergoa wat omvang en duur aanbelangt iern pervinzie Grunnen nait kent en doar elke Grunneger, geleuveg of nait, grootsk op wezen kin.

t Overzetten van biebel ien t Grunnegers viendt zien oorsprong ien Grunneger Dainsten –kerkdainsten ien streektoal. Om ien dizze dainsten te bruken ontston der vrag noar biebelteksten en laiden ien t Grunnegers. Van 1973 òf is ter onder permoters van Liudgerstichten waarkt aan t overzetten van biebel: t biebelvertoalkerwaai. Vertoalers hebben der veur koken woorden en waarkwoordsvörms te bruken dij ien ale Grunneger kontrainen begrepen worden kinnen. Oetgoave, doar zowel canonieke as deuterocanonieke bouken ienstoan, kwam veurnkander ien soamenwaarken mit t Nederlands Bijbelgenootschap, de Katholieke Bijbelstichting, het Vlaams Bijbelgenootschap en de Vlaamse Bijbelstichting.

De prezentoatsie is op **zaterdag 25 oktober** om 14.00 uur ien Martinikerk aan t Groot Maart ien Stad. Noa t aanlangen is ter tied om onder wat eten en drinken mit nkander te proaten ien t koor van kerk. Tiedens de Bijbel10daagse van het Nederlands Bijbelgenootschap wordt aandacht geven aan t verschienen van biebel ien t Grunnegers. Op **moandag 27 oktober** wordt ter op n bult ploatsen ien Grunnegerlaand oet Biebel en NBV veurlezen.

Ie binnen op **25 en 27 oktober** aalmoal van haarten welkom!

Op **zaterdag 1 november 2008** is er van 10.30 – 15.15 uur een Symposium over streektalen in het Huis van de Groninger Cultuur in Groningen. Aanleiding voor dit syposium is de verschijning van de Biebel, de in de Groninger streektaal vertaalde bijbel. De organisaties die hieraan deelnemen zijn:

- Liudgerstichten
- Nederlands Bijbelgenootschap
- Katholieke Bijbelstichting
- Huis van de Groninger Cultuur
- Stichting Grunneger Toal en Stichting Groninger Kerken.

Sprekers zijn onder meer ds. Klaas Pieterman (Groningse Bijbel) en dr. Harrie Scholtmeijer (dialectoloog). Dagvoorzitter is: dr. Jaap van Dorp (NBG)

Plaats: Huis van de Groninger Cultuur, Cascadeplein 4, 9726 AD Groningen (050-5992060)
Aanmelden: De heer E. Visser (Liudgerstichten), Galjoen 16, 9801 MZ Zuidhorn (059-4503030);
e-mail: e.visser41@hetnet.nl

BIEBEL rolt van bindlijn!

De Biebel in het Grunnegers is gereed! In de afgelopen weken is de BIEBEL bij Jongbloed bv te Heerenveen gedrukt. Op donderdag 25 september zijn de eerste exemplaren van de bindlijn gerold. Het productieproces van het drukken tot het afbinden van de BIEBEL is hiermee afgesloten en de BIEBEL is gereed!

Het eerste exemplaar dat van de bindlijn rolde, is overhandigd door Jeanet Hamstra, redacteur bij Uitgevergroep Jongbloed, aan de redactie van het "biebelvertaalkerwaa" van de Liudgerstichten Marten van Dijken en ds. Klaas Pieterman. Uiterst tevreden hebben zij dit exemplaar in ontvangst genomen.

Op **25 oktober** om 14.00 uur is de presentatie van de BIEBEL in de Martinikerk te Groningen. Tijdens dit feestelijke moment, waarbij iedereen van harte welkom is (de kerk is open vanaf 13.30 uur), wordt het eerste exemplaar overhandigd aan mw. S. de Jong, oud-burgemeester van Leek, en prof. H.J.L. Vonhoff, oud-commissaris van de koningin in de provincie Groningen, die in 1988 de allereerste bijbelboeken in het Grunnegers in ontvangst hebben genomen.

Vanaf 1973 is er door een team van zo'n 60 vrijwilligers gewerkt aan de totstandkoming van deze vertaling. Vanuit de oorspronkelijke talen is geprobeerd de Bijbel in "geef Grunnegers" over te zetten in een tekst die door alle Groningers in alle Groningse regio's begrepen kan worden.

Zestig mannen en vrouwen, uit verschillende kerkelijke denominaties hebben eraan meegewerkt. Een project dat z'n weerga qua omvang en duur in de provincie Groningen niet kent en waar iedere Groninger, gelovig of niet, trots op kan zijn.

De vertaling van de bijbel in het Gronings vindt zijn oorsprong in de Grunneger Dainsten - kerkdiensten in de Groninger streektaal, waarvan er gemiddeld zo'n zestig per jaar in en buiten de provincie - tot zelfs in Amsterdam - worden gehouden. Ten behoeve van deze diensten ontstond er vraag naar bijbelteksten en liederen in het Gronings.

De uitgave, die zowel de canonieke als de deuterocanonieke boeken bevat, kwam tot stand in samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap, de Katholieke Bijbelstichting, het Vlaams Bijbelgenootschap en de Vlaamse Bijbelstichting.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Marten van Dijken, coördinator van het bijbelvertaalproject (tel. 050 5345094; e-mail marten@vandijken.com) of ds. Engel Jan Struif, voorzitter van de Liudgerstichten (tel. 0516 513654).

Voor informatie over de BIEBEL: www.liudger.org en www.bijbel10daagse.nl

Wussen jim dat...

- D'r mooie spreuken binnen, wat vienen jim van disse :
Weren alle meensken wies,
En deden daorbi'j wel,
Dan was et hier een parredies
Now is et vaes een hel.
- As de spanning in de wereld oploopt, dan weert dat de waopen industrie in de kaorte. Mar ze willen eins ok niet dat de hiele wereld in vuur en vlam vergaon zal, want dan is et mit heur eigen rieke leventien ok daon.
- Ed van Thijn, die goeie bost, alweer zien best dee veur de aarme meensken in Georgie die troffen weren deur et oorlogsgeweld. Hi'j dee een beroep op oonze pottemonnee, en docht, ze zeggen toch geen nee. Mar hi'j kan beter een beroep doen op de ni'je rieke Russen. En de leider van Georgie mag in dit geval zien salaris ok wel ofgeven an de slachtoffers van disse miskleun.
- De ieskappe an de Noordpool aorig an et wegsmulten is. Waoghalzen kun d'r al langes veren en in Amerike ofmeren. Et is wel een stok kotter.
- Een hennepkweker in Appelsche gewoon deurgaot mit zien kwekeri'je. Ondaanks dat de pelisie ienkeer in de zovule jaor een inval bi'j hem dot. En dan zien planten vernietigd en een bekeuring uutschrift. In de koffiешop maj'die rommel vri'j gebuiken. Veur butenstaonders niet te snappen.
- Enkele honderdduzenden jongeren in oons laand hielemaole de weg kwiet binnen. En et mit heur op de kop verkeerd komt. Een teroggeslag in de beschaeving?
- D'r Stellingwarvers binnen die heurzelf omraek in de buse zitten te liegen, want ze mienen dat d'r de hieltied meer vri'jwilligers klaorstaon, mar et wodt aorig minder. Veur niks warken veur iene die zels een dik betaelde baene het, hoe bedaenken ze et.
- Oonze keuneginne in de troonrede verkondigde dat Nederlaand een sterke ekenemie het. We kun wel een stotien hebben, mar we moe'n wel goed op oonze tellen passen. Want in sommige butenlanen maeken ze d'r een pottien van. De baanken sidderen en de pensioenen staon op 'e tocht.
- Et in de V.S. mit de waopen export aorig goed gaot. Ze hebben dit jaor al veur 22 miljard verkocht.
- In et bekende weekblad Margriet nr 33, 2008 blz. 33 een mooi artikel ston over Annemarie Jorritsma en klokkeluder Ad Bos. Netwarken, omkoperi'je en bouwfraude. Dan weten jim wel hoe laete et is.

Henk de Vries

Anansi (14)

Wieshiedsfaobel veur kiender van 8 tot 80...

Anansi koopt de verhaelen van de hemelgod

Op een dag gong Kwaku Anansi de spinne bi'j de hemelgod Nyankopon op bezuuk omreden hi'j zien verhaelen kopen wol. Een betien verstoord zee de hemelgod:

"Waoromme daenk ie dat uutrekend ieje ze kopen kunnen?"

"Ik weet dat ik daortoe in staot bin," snoefde de spinne zelsverzekerd.

"Grote machthebbers as Kokofu, Bekwai en Asulmengya bin hier west," brieste Nyankopon, "mar alderdeegst zi'j weren niet in staot om mien verhaelen te kopen. En een onneuzel spinnegien as ieje zol dat wel kunnen?"

"Reken mar. Vertel me eerst mar es wat die verhaelen van jow kosten moeten."

"Ie kun ze alliend kriegen in ruil veur Onini de python, Osebo et luipeerd, Mmoatia et elfien en Mmoboro de bremze." De spinne zee risseluut:

"Is dat alles? Ik zal ze je brengen. En ie kriegen Nsia, mien oolde moeke, op de koop toe."

"Ofpraot," besleut de hemelgod.

Kwaku Anansi gong naor huus weeromme en zee tegen zien moeke:

"Ik wil de verhaelen van Nyankopon de hemelgod kopen. Hi'j wil da'k him daorveur Onini de python, Osebo et luipeerd, Mmoatia et elfien en Mmoboro de bremze geef. Ik hebbe him jow as extragien toezegd." Hi'j vreug an zien vrouw Aso:

"Hoe moe'we Onini de python verschalken?" Zi'j zee doe:

"Sniede een toeke van de palmboom en zuuk een aentien touw. Breng dat hier." Kwaku Anansi dee wat him zegd was.

"Gao d'r now mit naor de stroom en dan moej' zwzwzw..." Aso fluusterde him heur goeie raad in et oor.

Wiels oonze vrund naor de stroom leup mompelde hi'j alsmar:

"De toeke is langer as hi'j, zee ze! Wat wet zi'j d'r van? Hi'j is langer as de toeke."

Opiens ston hi'j oge in oge mit Onini. Die siste:

"Wat loop ie daor in jezels te murmelen?"

"Ik murmele niet," zee de spinne, "ik hadde gekilster mit de vrouw. Ze zegt dat die toeke langer is as ieje, mar ze liegt. Ik geleuf dat ie vule langer binnen." De python vuulde him streeld in zien iedelhied en zee: "Meet me mar." Kwaku Anansi legde de toeke op 'e grond en zee:

"Gao d'r naost liggen en strek je zoveer meugelik uut." Doe Onini dat daon hadde bun de spinne him vliegenvlogge an de toeke vaaste. Et klonk as

"nwenene, nwenene, nwenene!"

"Ik dreeg je naor de hemelgod, oolde gek," lachte de spinne, "ik ruil je tegen zien verhaelen." Nyankopon nam de python in ontvangst en zee plechtig:

"Mien haand het him anraekt. Now blijft nog over wat nog overblijft." Kwaku Anansi gong weeromme naor zien vrouw en vertelde heur wat hi'j bi'j 't aende had hadde.

"Now Mmoboro de bremze," zee hi'j. Weer gaf Aso him goeie raad:

"Neem een kalebas, doe die hielemaole vol mit waeter en gao dan."

Kwaku Anansi leup mit zien kalebas de bos in en zag daar een zwaarm bremzen. Hi'j sprinkelde d'r een betien waeter overhenne. De rest van et waeter geut hi'j uut over himzels. Daornao bedekte hi'j zien heufd mit een bananeblad en reup:

"Hé jim daore, aj'm veur de regen schoelen willen, kom dan mar gerust in mien kalebas."

"Daank je wel, breur," zeden ze, "ie bin een waore vrund." Zo hadde hi'j kon sleut oonze spinne zien kalebas of.

"Sufferds," kri'jde hi'j, ik breng jim naor de hemelgod om zien verhaelen te krieggen."

Weer zee Nyankopon:

"Mien haand het heur anraekt. Now blift nog over wat nog overblift."

Naor zien weerommekommen vreug Kwaku Anansi an zien vrouw:

"Hoe bin ik Osebo et luipeerd te liepe of?" Aso zee:

"Greef een diepe putte en..."

"Ho," onderbrak heur man heur, "ik hebbe je al begrepen. Een liep plan!" Kwaku Anansi leup naor et pad waor et luipeerd morgens langes gong as hi'j op jacht gong, greuf daar een diepe putte en bedekte die mit blaeder. De aanderemorgens, hiel vroeg, gong oonze vrund kieken en inderdaod, d'r zat een luipeerd in de putte. Anansi zee:

"Daor zit ie mooi, vruntien. Moej' mar niet bi'j naacht en ontiede mit je dronken kop deur et bos waggelen. Ie bin toch et loeder dat mi'j en mien kiender aachternaozit zo gauw aj' de kaans krieggen?"

"Ikke? Zoks zol ik gienertied doen!" zee et luipeerd. Mar Anansi snee twie toeken of en bun et luipeerd daar an vaaste.

"Daor gao'we dan," zee hi'j, "ie moe'n mit naor de hemelgod. Ik ruil je veur verhaelen." Nyankopon reageerde weer op dezelve maniere:

"Mien haand het him anraekt. Now blift nog over wat nog overblift."

Doe Anansi weer thuis was maekte hi'j een zwaore hoolten poppe en wreef die in mit plakkerige has. Hi'j maekte wat eto toe van stampde yam en vulde daar de haand van de poppe mit. De rest dee hi'j in een keuperen schaole. Hi'j bun een touwgien an de poppe en zette heur onder een odum-boom, waor de elfies zo graeg kommen. Ientien leup naor de poppe toe en vreug:

"Mag ik een happien van je eto?" Kwaku Anansi trok an et touwgien en et leek krek as de poppe zachies ja nikte. Doe et eten op was bedaankte et elfien de poppe. Omreden die niks weeromme zee docht et elfien dat de poppe sleup. Ze wol heur zachies an heur schoolder wakker schudden, mar bleef netuurlik plakken. Hoe meer ze frosselde om los te kommen, hoe uutzichtlozer et allemaole wodde. Op de duur zat ze mit heur hiele lief vaaste an die stomme poppe! Heur zussien kwam om heur te helpen, mar binnen de kotste tied zat die ok vaasteplakt. Anansi bun heur vaaste en nam heur mit. Ze gongen naor Anansi zien huus om zien moeke op te pikken en zij leup mit naor et huus van Nyankopon de hemelgod. Kwaku Anansi zee plechtig:

"Hemelgod, ik breng je et elfien en mien moeke. Dit is wawwe overienkwammen in ruil veur je verhaelen."

Nyankopon reup alle leiders en de oolderen saemen om te overleggen.

"Hiele grote keunings hebben mi'j bezocht en wollen de verhaelen van me kopen. Gienend van heur kon de pries betaelen. Mar now het Kwaku Anansi mi'j Onini de python, Osebo et luipaard, Mmoatia et elfien en Mmoboro de bremze geven. Nsia, zien oolde moeke, krie'k d'r alderdeegst op toe. We moe'n zien lof zingen."

"Eee!" reupen de oolderen instemmend.

"Kwaku Anansi," gong de hemelgod verder, "ik overhaandig je de verhaelen die vanof vandaege niet langer de verhaelen van de hemelgod hieten, mar de verhaelen van de spinne."

En daormit bin mien verhaelen oflopen. Ik hope mar daj'm ze rondvertellen, zodat ze een eigen leven leiden gaon kunnen. En misschien krie'k ze dan vroeg of laete zels nog wel es te heuren.

Vertaeld deur: Vertaelmesienegien

Kunstcafé

Na een geslaagde expositie van amateurs, leerlingen van Alice Buis, Francine Gramsma en Jeltje Baas, zullen nu weer twee kunstenaars het komende kunstcafé invulling geven.

Het gaat om Nico Kamberg en Josée Algra, twee kunstenaars uit Weststellingwerf.

Josée Algra volgde de 4-jarige opleiding aan de schrijversvakschool 't Colofon te Amsterdam. Ze debuteerde in 2000 met een jeugdboek (Zoenziekte, uitgeverij Gottmer) en publiceerde in tijdschriften en kranten. Ze geeft les in diverse vormen van schrijven (creatief, NT2).

Poëzie heeft inmiddels proza naar een tweede plaats verdreven en de gedichten van Josée Algra worden regelmatig in galleries bij beeldend werk tentoongesteld. Sinds 2005 is er een oude jeugdliefde bij gekomen: fotograferen.

Nico Kamberg maakt gebruik van grafiek, keramiek, objecten en installaties om zijn ideeën vorm te geven.

In zijn ruimtelijke werken combineert hij verschillende oude en nieuwe materialen. Hij noemt het art trouvé.

Hij streeft naar een maximale uitdrukingskracht met minimale vorm en middelen. De kleuren van de natuur of het materiaal neemt hij als uitgangspunt.

Tijdens de expositie zal het muziktrio 'Hotnàher' folkmuziek ten gehore brengen.

Het kunstcafé is te vinden aan de Brinkstraat 7 te Oosterwolde en zal **zaterdag 18 en zondag 19 oktober** geopend zijn van 13.00 tot 18.00 uur. De toegang is gratis.

Bolding vertelt (9)...

Goj, beste luu,

Ze hept de jasse niet an e'had, die beide vrouwluu uut Nijevene! Lidao en heur man Roelina, waren oaver e'komen veur oens feesien en loat ze now twi'j weken gloepens mooi weer mit e'bracht hebben! Lekker zunnig en mooie warmte. Now wi'j hept er allemoale goed van geneuten heur. Eerst op de grote dag, een dartig meinsen haw veur oens eitentien in een hotellegien bi'j oens op dorp. Dat was net noar mien zin, niet te deftig mar wel goed wat te bikken, et vul er best in. Oenze beide kiender hept nog een stukkien e'doane, veertig hoogtepunten uut oens leiven, der is veule um e'lachen en ze hept et nog net netties kunnen hollen. Noa de tied hew nog een gezellige aovend thus e'had, mar goed dat de kiender en kleinkiender der waren, 'twas aans mar een grieze koppen veurstelling. Wat kan een meinse toch veraanderen in een veertig joar!

Geertien had et veur de tied nog arg drok e'had, 'thele huus mus een goeie beurte hebben, schrubben, poetsen en wrieven en goa mar an. Tuurlik mussen alle ramen vlak veur tied nog e'wassen worden. Ik worde der altied bi'j in e'schakeld um de ledder vaste te hollen. Ik har al an e'beuden het zulf te doen, mar doar kwamp vanzulf niks van in. Kiek dat is wat ik now niet begriepe van vrouwluu, woarumme muj et gedoegien eerst tip top hebben ai'j toch al weet dai'j noa de drokte alles weer veule smeriger is...

Noa et feesien hew ook nog een mooie tied had. Geertien in ikke hept al veule van Canada e'ziene mar wi'j waren nog nooit noar Quebec e'west. En wi'j harren van veule meinsen al ies heurt dat Quebec City een gloepens mooie stad was. Now de vrouwluu ziet niet tegen autorieden op, dus bin'k een dag of vieve mit de dames op stap e'west. Ik harre op Google al e'zien dat et een kleine duuzend kilometer rieden was. Op de hen weg hef we halfweg e'stopt in een plaasien dat de Indianen Gananoquee e'nuumt hebben. Lidao hef er de tonge wel oaver e'brueken, mar goed uutspreiken is der niet van e'komen. Ai'j toevallig de koarte der bi'j kriegt, plaasien lig an de St. Laurens rivier, in et gebied van de duzend eilaanden. Ie kunt er boottochten maken en in disse tied mit de harfstkleuren is dat barre mooi.

Quebec City lig in et Fraanse gedeelte van Canada en in de olde binnenstad is veule te zien, lek wel wat op Paries, veul artiesten, kleine winkelties, nauwe stroaties en veul kafeegies mit terrassies en stroatmuzikanten. Ie mut er wel heel wat lopen en trappen klummen, mar wi'j hept oens best vermaakt. De stad vierde dit zomer net veer honderd joar, dus dat kwamp mooi uut. Veule meinsen in Nederlaand bint wel ies in Canada e'west, mar de miesten vaste hier niet. Mui'j ies doen, best de meuite weert. Ai'j denken dat kost te veule, valt mit heur, mit Euro's koom ie hier een heel ende en doar bi'j oen leste jasse hef toch gien buzen! Mien Fraans stelt niet veule meer veur, mar mit armen en bienen zwaaien en mit een goeie portemenee koom, giet et best. En de miesten verstoat toch wel wat Engels. Wi'j hept buten de stad ook nog wat rond e'tourd, mooie dorpies, prachtige olde karken en mooie var gezichten. Oenze Honda CRV hef der een kleine vief en twintig honderd kilometer bi'j e'kregen.

Noa een mooie twi'j weken he'w de Nijeveners weer in Toronto op 't vliegveld e'zet en mutten wi'j weer neudig in de weer um dat stukkien veur die Stellingwarfers te schrieven...

Negende verhoaltien: **Schik en speulderijje**

Op de schoele hak et best noar de zin, de juffer was altied aordig en et leren vul best mit. Sommegies maken mug ik geern doen en leizen worde now ook een stuk beiter. Thuus kun ik ook al wat in die boekies begriepen, mien breurtien las net van Dik Trom, har hi'j van de buurjonge lient. Mit Nederlaandse taal wol et altied nog niet, mar de juf har tegen mien moe e'zegd dak een goeie leerling was. Zi'j was zo mar ies op een woensdag middag bi'j oens thee komen drinken, moe was drok mit boonties wekken, mar ze was toch bliede mit de visite en et goeie ni'js.

Ik mugge geern speulen, Jannechien, et zeuntien van de arbeider was mien beste kammeroad, mar mit dat jonchien van de bruggewachter woar ik eerde trammelant mit harre, was ik now ook goeie moaties en varder ook wel mit de breurties. Jannegien har oens allemoale uut e'neugt veur zien verjoardag, jammer dat de breurties op et leste moment niet komen kunnen, ze mussen die middag mit ni'j goed kopen. Moe har e'zegt dat et een smoesien was, der volk waren dikke boeren en die gungen niet mit arbeiders umme. Now ze hebt aans wel heel wat e'mist heur. Jannegien zien moe har lekkere koekies e'bakken en ook aandere smikkelirijje en wi'j hebt een bulte schik e'had. Toen de breurties joarig waren worde Jannegien helemoale niet uut e'neugt, dat was toch wel arg sneu veur hum.

Op de eerste november bint ze wel allemoale bi'j oens e'west, toen ikke zeuven joar worde.

De juffer was ook joarig e'west, wi'j hept allemoale veur heur e'zungen en die middag een bulte spullegies e'doane. En toen hef ze ook dri'j nummers achter op bord e'schreven, veur iedere klasse iene, daor musse wi'j noar roaden. Loat ik dat now winnen veur de eerste klasse!

En de pries was een uutneudiging veur een feesien bi'j heur an huus! 'k Zag er eerst wel barre tegen op, ze woonde nog bi'j heur olders in Moppelt. Et waren vaste deftige meinsen, va wus dat hi'j boekholder was veur een garage.

Moe hef mi'j der hen e'bracht, et kwam mooi uut, ze mus toch bosschoppen doen. Bi'j de juf zien volk harren ze dikke kleden op de vloere en stoelen woar ai'j een ende in wegzakten. Moe har mi'j al veurhulden dak netties mit twi'j woorden mus proten en geregeld mien mond ofvegen as ik wat eiten harre.

Now de meinsen waren best aordig heur en wi'j kregen veul liflaffies op mooie bordties en de messen en vorken glumden et uut.

Wi'j hept ook nog wat spullegies e'doane en de tied vleug zo vut.

En dan haw ook nog schoelreizies, de leste weke veur de zomervekaansie waren de kiender bi'j de meister op de fietse noar Appelschoa en Oranjewold e'west. Mien breur Knelis, die net van de schoele of was, harren ze e'vraogt um mit te komen, der waren vaste wel lekke baanden of ander maleur dat verhulpen mus worden en de meister kun wat hulpe best gebruiken. Va wol hum eerst niet loaten goan, mar moe wol der niks van weten, de eerste heuierijje was net binnen en zi'j zul wel bi'j springen as et neudig was. Knelis zei dat hi'j verscheiden baanden e'lapt har en geregeld mus der iene wiend in hebben. Ook har hi'j nog een paar maachies hulpen die stunden te reren in de dwoaltuun.

Ik geleuf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

Aj' as klein joongien of maegien mit je oolden naor de kärke gongen dan kan et goed wezen dat iene van de 'vremde dingen' die je lange tied bi'jbleven de volgende tekst is uut Genesis 3:15

de NBG: En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen.

de NBV: Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.

Stellingwarfs: Tussen jow en de vrouw za'k gekilster kommen laoten, tussen jow naogelacht en heurend, zij verbriezelen je kop, ie bieten heur in de hiele.

Veural dat sprekende plaetien dat de kop van de slange verbriezeld wodden zal en dat die jow dan in de hakke bieten zal, is zoe'n bield dat je hiel lange bi'jbleven kan. Mar now staot in de ni'jste NBV vertaeling dat '*zij verbrijzelen je kop*' wiels in de NBG staot '*dit zal u de kop vermorzelen*'; een meervoold (*zij*) tegenover een enkelvoudig (*dit*).

Veur wie et nog niet deur het: et gaot hier over Adam, Eva en de slange in et parredies (parredies ok wel: et poepenhemeltien, of tuun/hof van Eden). Awwwe zoksoorte verschillende teksten tegenkommen dan moe'we vanzels toch even veerder kieken as oonze neuzen lange binnen, wat meer boeken deurvrotten en vienen dan uut dat God poer lelk is op de slange (saotan) en zegt dan tegen de slange dat d'r iene (enkelvoud) kommen zal die him (slange, saotan) de kop vermorzelen zal. Een veurtiermeri'je (profetie): Jezus zal saotan overwinnen. Dat de slange him in de hiele bieten zal is een metafoor veur de spiekers deur de voeten van Jezus an et kruus.

Zo bekeken zoj' dan ok zeggen dat et '*zij verbrijzelen*' in et meervoold toch eins in et enkelvoudig '*dit zal u*' zoas in de NBG-51 west hebben moeten zol. Et is mar goed wi'j oons daor niet al te drok over maeken hoeven omreden wi'j de Biebel uut et Nederlaans weg vertaelen (NBV) en niet uut de oolde taelen. Mar we vraogen oons vanzels wel es of waaromme as d'r zo now en dan zoe'n groot verschil in die teksten zit waor zoe'n protte meensken an warkt hebben die d'r ok nog es hiel lange veur deurleerd hebben...

Ik geleuf et, ikke niet...

Luuster kiender, luuster...

De kleine zeemeermin

Veer in de zee is et waeter zo blauw as de blatties van de mooiste korenbloeme en zo helder as et zuverste kristal, mar et is ok hiel diepe, dieper as een ankerketten iens kommen kan. Ie zollen een hiele protte karketorens boven op mekeer zetten moeten om van de bojem van de zee tot an de oppervlakte kommen te kunnen. En daor in die diepste diepte wonen de zeemeensken. Mar now moej' niet daenken dat de bojem alliend mar kael, wit zaand is. Nee heur, daor gruuien de aldermooiste bomen en plaanten en heur stengels en blaeder bin zo smu dat ze bij de minste beweging van et waeter henne-weer-denne gaon, krek as ze levend binnen. Grote en kleine vissen, allemaole zwemmen ze tussen de toeken deur, krek as bij oons de voegels in de locht. Op et allerdiepste plakken ligt et peleis van de zeekeuning. De muren bin van koraal en de lange, spits toelopende raemen van et zuverste barnstien. Et dak is van nuunders die mit de bewegings van et waeter eupen en dichte gaon. Et zicht d'r allemaole prachtig uut, want in iedere schulpe zit een schitterende parel en aj' d'r mar ientien van in de kroon van de keuninginne doen zollen, zol dat al hiel biezunder wezen.

De zeekeuning was al jaoren wedeman en zien oolde moeke dee de huusholing veur him. Zij was een wieze vrouw, en ze was groots op heur aodelike ofkomst. Daoromme hadde ze twaelf oesters op 'e stat; de aanderen van hoge komof mochten d'r mar zesse op 'e stat hebben. Veerder verdiende ze alle lof, veural omreden ze zovule van de kleine zeepreenssessies, heur kleindochters, hul. Et weren zes mooie kiender, mar de jongste was de aldermooiste van allemaole. Heur huid was zo blaank en zo teer as een rozeblattien, heur ogen zo blauw as et diepste meer, mar ze hadde gien bienen, krek zomin as de aanderen: heur lichem aendigde in een vissestat.

Ze speulden de hiele dag in et peleis, in de grote zaelen, waor levendige bloemen uut de muren gruuden. De grote raemen van barnstien gongen eupen en dan zwommen de vissen bij heur naor binnen, zoas bij oons de zwelvers binnenvliegen awwe de raemen eupenzetten, mar de vissen zwommen recht op de prensessies of, atten uut heur haand en leuten heur aaien. Buten et peleis was een grote tuun mit vuurrooie en donkerblauwe bomen. De vruchten glaansden as goold en de bloemen as branend vuur, deurdat ze de hiele tied heur stengels en blaeder beweugen. De grond was van et fienste zaand, mar blauw, as de vlamme van zwevel. D'r lag een wonderlik blauw schiensel over alles henne. Ie zollen eerder daenken daj' hoge boven in de locht weren en alliend locht boven en onder je zaggen, dan daj' op de bojem van de zee weren. Bij echt stil weer koj' de zonne zien, die leek op een paorse bloeme mit een kelk waor al et locht uut stroomde.

Ieder preensessien hadde heur eigen plakkiën in de tuun, waor ze greven en plaanten mocht wat ze mar wol. Ientien gaf heur bloemetunegien de vorm van een walvis, een aander vun et mooi as heur tunegien op een zeemeermin leek, mar de jongste maekte heur tunegien hielendal rond, krek as de zonne, en ze hadde alliend mar roodglaanzende bloemen. Et was een wonderlik kiend, stille en in heurzels keerd, en wiels de aandere zussies heur tunegies versierden mit de gekste dingen die ze uut straande schippen haeld hadden, wol zij, behalven de rozerooie bloemen die op de vere zonne leken, alliend een mooi marmeren beeld hebben, in de vorm van een mooie jonge, dat uut glaanzend witte stien hakt was en bij een schipbreuk op de bojem van de zee te lane kommen was. Bij et beeld plaantte ze een rozerooie treurwilg die prachtig gruuide en die zien toeken over et beeltien henne hangen leut, tot op de blauwe zaandbojem, waor et paorse schaad krek as de toeken henne en weer beweug; et leek wel as de toppe van de boom en de wottels een spullegien deden, waarbij et de bedoeling was dat ze heur tuten.

Ze vun niks mooier as de verhaelen over de meenskewereld boven waeter. Heur oolde beppe mos alles vertellen wat ze wus over schippen en steden, meensken en dieren. Et leek heur veural zo biezunder dat de bloemen op eerde lekker reuken. Op de bojem van de zee was dat niet zo, daor koj' niks roeken. En dat de bossen gruuin weren, en dat de vissen diej' daor tussen de toeken zaggen, zo hadde en zo mooi zingen konnen dat et een lieve lust was. Dat weren de voegelties, mar beppe numde ze vissen, want aandere begrepen ze heur niet omreden ze nog gienertied een voegel zien hadden.

"Aj'm vuuftien wodden," zee beppe, "dan meuj'm uut de zee opduken en in de maoneschien op de rotsen zitten te kieken naor de grote schippen die veurbijveren, en dan zij' bossen en steden zien!" Et jaor daornao wodde et eerste zussien vuuftien, mar de aandere tja, de iene was een jaor jonger as de aander. De jongste mos dus nog vuuf jaor waachten veur zij' vot mocht van de bojem van de zee, om te kieken hoe et d'r bij oons uutzicht. Mar de iene beloofde de aander om te vertellen wat ze de eerste dag zien hadde, want heur beppe hadde ze niet genoeg verteld; d'r was zovule dat ze weten wollen!

Gienend van de zussies gunterde zovule as de jongste, krek diegene die nog et langst waachten mos, en die zo stille en zo in heurzels keerd was. Pattietoeren ston ze naachs veur et eupen raem deur et donkerblauwe waeter te kieken hoe de vissen heur vinnen en heur stat beweugen. De maone en de steerns kon ze zien. Ze schenen mar hiel bliekies, mar deur et waeter leken ze vule groter as ze in oonze ogen binnen. As d'r dan een soorte van een zwatte wolke veurlanges glee, wus ze dat dit een walvis was die boven heur heufd zwom of een schip vol meensken. Ze dochten d'r vaaste niet an dat in de diepte een zeemeerminnegien heur blaanke hanen naor de kiel van et schip uutstak.

Doe wodde de ooldste preensesse vuuftien en mocht zij' naor boven. Doe ze weerommekwam, hadde ze honderd uut te vertellen, mar et aldermooiste, zee ze, was in de maneschijn op een zaandbaanke in de kalme zee te liggen en dichte bij de kust de grote stad te zien waor de lochies gleensterden, krek as et honderd steerns weren, en naor de meziek te luusteren en naor et kebaol en de drokte van rietugen en meensken, de een protte karketorens mit heur spitsen te zien en te heuren hoe de klokken ludeden. En krek omreden ze d'r niet henne kon, gunterde ze daor et meerst naor.

Oe, wat zat et jongste zussien mit spitste oorties te luusteren. As ze daornao naachs bi'j et eupen raem deur et donkerblauwe waeter ston te kieken, docht ze an de grote stad mit al et kebaol en de drokte en dan leek et krek as ze de karkeklokken luden heuren kon.

Et jaor naotied kreeg et twiede zussien toestemming om naor boven te gaon en rondomme henne te zwemmen, waor ze mar wol. Zi'j deuk op uut et waeter krek op et stuit dat de zonne ondergong, en dat vun ze et aldermooiste van alles om te zien. De hiele hemel leek wel van goold, zee ze, en de wolken, hoe schitterend die weren, dat was mit gien penne te beschrievan, ze zeilden rood en paors deur de locht. Mar nog vule vlogger as die wolken was d'r een troep wilde zwanen. As een lange, witte sluier scheerden ze over et waeter, krek daore waor de zonne ston. Ze was daorhenne zwommen, mar de zonne gong onder en de rozige gloed op et waeteroppervlakte en de wolken doofden uut.

Weer een jaor laeter moch et dadde zussien naor boven. Zi'j was et moedigste van allemaole, daarom zwom ze een briede revier op die in de zee uutmondde. Ze zag mooie, grune heuveld mit droevetunen; kestelen en laandhuzen die boven prachtige bossen uutstakken. Ze heurde hoe alle voegels zongen, en de zonne scheen zo waarm dat ze pattietoeren even onder waeter duken mos om heur gezichte wat of te koelen. In een bocht van de revier kwam ze een hiele troep kleine meenskekiender tegen; die leupen hielemaole bloot in et waeter te spatteren. Ze wol mit ze speulen, mar ze leupen slim schrokken vot en d'r was een klein, zwat beest kommen, dat was een hond, mar ze hadde nog gienertied een hond zien. Hi'j blafte zo verschrikkelik naor heur dat ze d'r bange van wodde en vlogge naor de eupen zee toe zwom, mar ze zol de prachtige bossen, de grune heuveld en de lieve kiender die in et waeter zwemmen konnen, ok al hadden ze gien vissestat, gienertied vergeten.

Et vierde zussien was niet zo dapper. Zi'j bleef op de wilde zee en ze zee dat dat now krek zo lekker was. Ie konnen hiel veer kieken en de locht boven je heufd leek krek een grote, glaezen stölp. Ze hadde schippen zien, mar alliend hiel in de veerte, et leken krek kobben. En de dolfijnen weren zo grappig an et koppien dukelen, en grote walvissen spuitten waeter deur heur neusgatten, et leken wel honderden fonteinen.

Doe was et vuufde zussien an de beurt. Zi'j was in de winter jaorig en daarom zag ze wat de aandere de eerste keer niet zien hadden. De zee was hielemaole gruun en d'r dreven grote iesbargen rond. Iedere iesbarg leek op een grote parel, zee ze, mar dan vule groter as de karketorens die de meensken bouwden. Ze neumen de wonderlikste gedaonten an en ze fonkelden as diamaanten. Ze was op iene van de grootste iesbargen zitten gaon en alle zeilboten veerden d'r schrokken ommehenne, wiels zi'j de wiend deur heur lange haoren speulen leut. Aovens betrok de locht, et bliksemde en donderde, wiels de zwatte zee de grote stokken ies hoge optilde en de hevige bliksem ze glanzan leut. Op de schippen leuten ze de zeilen daele, et was me een angst en een schrik, mar ze bleef rustig op heur drievende iesbarg zitten te kieken hoe de blauwe bliksemschichten over et glanzende waeter zigzagden.

De eerste keer dat de zussies boven waeter kwammen, weren ze altied opteugen van de ni'je en mooie dingen die ze zaggen, mar now ze volwassen weren en naor boven mochten as ze mar wollen, kon et ze eins niks meer schelen. Ze verlangden weer naor huus en nao een maond zeden ze dat et bi'j heur toch et aldermooiste was, en bleven ze gezellig thuus.

Mar seins gavven de zussies mekeer een aarm en dan stegen ze in een riegel uut et waeter op. Ze hadden prachtige stemmen, liefliker as die van meensken, en as d'r dan storm opzetten kwam en ze dochten dat d'r schippen vergaon zollen, dan gongen ze veur de schippen uut zwemmen en dan zongen ze hiel mooi over hoe prachtig et op de bojem van de zee was en ze vreugen de zeelu om niet bange te wezen dat ze daar te lane kommen zollen. Mar die verstonnen de woorden niet, ze dochten dat et de storm was en ze kregen al dat moois ok niet te zien, want as et schip zonk, verdronken de meensken en dan kwammen ze dood bi'j et peleis van de zeekoning an.

As de zusies zo aovens, aarm in aarm, uut de zee opstegen, dan ston et jongste zussien ze hielemaole alliend nao te kieken en et leek wel as ze goelen mos, mar een zeemeermin het gien traonen en dus lidt ze vule meer.

"Och, wa'k mar alvaast vuuftien," zee ze, "ik weet grif da'k een protte van de wereld en de meensken die daar wonen, holen zal."

Aendelik wodde ze vuuftien.

"Zo, now bin ie ok groot," zee heur beppe, de oold-koninginne.

"Kom, dan maek ik je mooi, krek as je zussies." Ze zette heur een kraanze van witte lelies op et heufd, mar ieder bloemblattien was de helte van een parel, en de oolde vrouw leut acht grote oesters heur vaasteklemmen an de stat van de preensesse om zien te laoten dat ze van hoge komof was.

"Et dot zoe zeer," zee de kleine zeemeermin.

"Tja, wie mooi wezen wil, moet piene lieden!" zee de oolde vrouw.

Och, wat hadde ze graeg al dat moois van heur ofschudded en de zwaore kraanze ofdaon. De rooie bloemen in heur tunegien pasten vule beter bi'j heur, mar now durfde ze et niet meer te veraanderen.

"Daag," zee ze en ze steeg op, zo locht en zo doorzichtig as een lochtbelle.

De zonne was krek ondergaon doe ze heur heufd boven waeter steuk, mar de wolkens glaansden nog as rozen van goold en midden in de bliekrooie locht ston de aovendsteern helder te straolen. De locht was zaachte en fris en de zee was kalm. D'r lag een groot schip waor mar ien zeil van hesen was, want d'r ston gien zochien wiend. In et want en op de ra's zatten metrozen. D'r klonk meziek en zingen en doe et donker wodde, gongen d'r honderden kleurde lanteerns an. Et leek wel as de vlaggen van alle lanen daar wapperden. De kleine zeemeermin zwom naor et raem van de kajuit en iedere keer as ze deur de golven optild wodde, kon ze deur de glasheldere raemen naor binnen kieken, waor een hiele protte mooi anstruupte meensken stonnen. Mar et mooisten was toch de preens, mit zien grote, zwatte ogen. Hi'j was niet vule oolder as zestien, hi'j was jaorig en daar was al die pracht en praol om te doen. De matrozen daansten op et dek en doe de jonge preens naor buten kwam, stegen d'r meer as honderd vuurpijlen op. Et was zo lochtig as op klaarlochte dag, zodat de kleine zeemeermin van de weerommestuit onder waeter deuk, mar ze steuk heur heufd vlogge weer boven waeter en doe leek et krek as alle steerns van de hemel op heur daelekwammen. Zoe'n vuurwark hadde ze vanzels ok nog gienertied zien. Grote zonnen dri'jden rond, schitterende vissen van vuur spattelden in de blauwe locht en de heldere, kalme zee weerkaetste alles. Op et schip zels was et zo locht daj' ieder touw zien konnen, dus de meensken al hielemaole. Tjonge, wat was die preens mooi. Hi'j gaf de zeelu een haand, hi'j was vrundelik en hi'j lachte, wiels de meziek in de naacht klonk.

Et wodge laete, mar de kleine zeemeermin kon heur ogen niet van et schip en de mooie preens ofholen. De kleurde lanteerns gongen uut, d'r stegen gien vuurpijlen meer op, d'r klonken ok gien kenonschoten meer, mar diepe in de zee rommelde en stommelde et. De kleine zeemeermin deinde ondertussen op de golven op en daele, zodat ze in de kajuit kieken kon. Mar et schip kreeg meer vaort, et iene zeil nao et aandere wodge hesen, de golven gongen hoger, d'r kwammen grote wolken opzetten, et bliksemde in de veerte. O, wat een vreselik weer zol et wodden! De matrozen haelden de zeilen binnen. Op en daele gong et grote schip, in vliegende vaort over de woeste zee. Et waeter rees as grote, zwatte bargaen die heur op de mast stotten wollen, mar et schip deuk as een zwaan tussen de hoge golven en leut him weer deur et optorende waeter optillen. De kleine zeemeermin vun dat et lekker hadde gong, mar de zeelu dochten daor anders over. Et schip kraekte en kreunde, de dikke plaanken kroemden heur onder de hadde wiendstoten, de golven sleugen over et schip, de mast knakte deurdemidden en et schip gong slim schieve hangen, wiels et waeter et roem binnendrong. Doe zag de kleine zeemeermin dat ze in geveer weren. Zels mos ze ok uitkieken veur de balkens en wrakstokken van et schip, die op et waeter dreven. Et iene mement was et zo stikkeduuste dat ze niks zag, mar as et bliksemde wodge et weer zo locht dat ze iederiene op et schip zien kon. Alleman perbeerde him zo goed en zo kwaod as et gong te redden. Ze keek veural uut naor de jonge preens en doe et schip in twienen spleten wodge, zag ze him in de diepe zee wegzinken. Et eerste mement was ze daor bliede omme, want now kwam hi'j naor heur toe. Mar doe docht ze d'r weer an dat meensken niet in et waeter leven kunnen en dat hi'j niet naor heur heiten peleis kommen kunnen zol, behalven as hi'j dood was. Mar hi'j mocht niet doodgaon! Dus zwom ze tussen de plaanken en balkens die in et waeter dreven deur, zonder d'r an te daenken dat die heur platten konnen.

Ze deuk diepe onder en kwam op de golven weer omhogens, en aendelik was ze dan bi'j de preens, die in de woeste zee haost niet meer zwemmen kon. Zien arms en bienen begonnen mu te wodden, zien mooie ogen sleuten heur; hi'j zol wegraekt wezen as de kleine zeemeermin d'r niet west was. Ze hul zien heufd boven waeter en leut him mit him deur de golven dregen waor die mar henne wollen.

De aanderemorgens was et noodweer veurbi'j; van et schip was en gien stokkien meer hiel. De zonne steeg roodglanzend uut et waeter op. Et leek krek as d'r daordeur weer kleur op de wangen van de preens kwam, mar zien ogen weren nog de hieltied dichte. De zeemeermin tuutte zien mooie, hoge veurheufd en streek de natte haoren uut zien gezichte. Ze vun dat hi'j op et marmeren beeld in heur tunegien leek, ze tuutte him nog es en ze weenske dat hi'j in leven bliieven zol.

Doe zag ze et vaastelaand veur heur: hoge, blauwe bargaen waor op de toppen de witte sni'j blonk, krek as daor zwanen laggen. Bi'j de kust zag ze prachtige, grune bossen en daorveur lag een karke of een klooster, dat wus ze niet krek, mar een gebouw was et in ieder geval. Daor gruuden citroen- en sinesappelbomen in de tuun en veur de poort stonnen hoge palmbomen. De zee hadde hier een kleine inham. Hi'j was kalm, mar hiel diepe, tot an de rots waor fien, wit zaand op spoeld was. Daor zwom ze mit de mooie preens henne. Ze legde him in et zaand, mar zorgde d'r veural veur dat zien heufd hoge kwam te liggen, in de waarmte van de zonne.

Doe ludeden de klokken in et grote, witte gebouw en d'r kwammen een hiele protte jonge maegies an deur de tuun. De kleine zeemeermin zwom wat veerder vot en gong aachter een peer hoge rotsblokken zitten die uut et waeter steuken. Ze bedekte heur haor en heur bost mit zeeschoem, zodat gieniene heur gezichte zien kon, en ze gong zitten oppassen wie d'r naor de aarme preens toe kwam.

Et duurde niet lange of d'r kwam een jong maegien an. Ze leek slim te schrikken, mar dat was zo over. Doe haelde ze d'r aandere meensken bi'j en de zeemeermin zag dat de preens weer bi'j kennis kwam en glimkte naor de meensken om him henne. Mar naor heur lachte hi'j niet, want hi'j wus ommes niet dat zi'j him redded hadde. Ze was zo teleursteld dat ze, doe hi'j naor et grote gebouw brocht wodde, bedroefd onder waeter deuk en et peleis van heur heit weer opzocht.

Ze was altied al zo stille en in heurzels keerd, mar now nog vule meer. Heur zussies vreugen heur wat ze de eerste keer boven waeter zien hadde, mar ze zee niks. Aovens en morgens zwom ze pattietoeren naor et plak waor ze de preens aachterlaoten hadde. Ze zag hoe de vruchten in de tuun riepten en plokt wodden, ze zag hoe de snij op de hoge bargaen smultte, mar de preens zag ze niet en daaromme kwam ze iedere keer nog bedroefder weer thuus. Et was heur ienigste troost om in heur tunegien te zitten mit heur aarms om et mooie, marmeren beeld henne, dat op de preens leek, mar heur bloemen, daor zorgde ze niet meer veur, die gruuden in et wilde weg over de patties en heur lange stengels en heur blaeder raekten verstrengeld in de toeken van de bomen, zodat et d'r hiel duuster wodde.

Op et laest kon ze et niet meer uutholen en vertelde ze et an iene van heur zussies, en die vertelde et drekt veerder, mar aliend an heur zussies, en an een peer aandere zeemeerminnen die et niet wieder vertellen zollen, behalven an heur beste kammeraodskes. Iene van heur wus wie de preens was. Zi'j hadde et feest op et schip ok zien en wus waor hi'j weg kwam en waor zien keuninkriek lag.

"Kom zussien," zeden de aandere prinsessen en mit de aarms om mekeers schoolders stegen ze in een lange riegel uut de zee op, daor waor ze wussen dat et peleis van de preens lag.

Dat was van een lochtig gele, glaanzende stiensoort bouwd, mit grote marmeren trappen. Iéne gong recht naor de zee toe. Schitterende vergulde koepels verheven heur boven op et dak en tussen de pilaoren die rond et gebouw leupen, stonnen marmeren beelden die krek echt leken. Deur et heldere glas in de hoge raemen keek ie naor binnen in de prachtigste zaelen, waor kostbere zieden gedienen en waandklieden hongen en de wanen weren opsierd mit grote schilderij'en, een lust veur et oge. Midden in de grootste zael klaeterde een enorme fontein. De straolen kwammen hielemaole tot an de glaezen koepel in et plafon, waor de zonne deurhenne scheen, om weer omlegens te kommen op de prachtige plaanten die in een grote waeterbak gruuden.

Now wus ze waor hi'j woonde, en aovens en naachs kwam ze pattietoeren op dit plak naor boven. Ze zwom vule dichter an laand as iene van de anderen iens durfd hadde, ze gong alderdeegst de smalle gracht in tot onder et prachtige, marmeren balkon, dat een lange schaad over et waeter legde. Daor zat ze dan naor de jonge preens te kieken, die docht dat hi'j hielemaole aliend was in et heldere schiensel van de maone.

Aovens zag ze him pattietoeren in zien prachtige boot veren, de meziek weerklonk en de vlaggen wapperden. Ze keek tussen et grune riet deur en as de wiend heur lange, zulverwitte sluijer te pakken kreeg en iene et zag, dan dochten ze dat et een zwaan was die zien vleugels uutsleug. Naachs, as de viskers mit heur laampen an op zee laggen, heurde ze hoe ze vaeke een protte goeds over de jonge preens vertelden, en et dee heur plezier dat ze zien leven redded hadde doe hi'j halfdood in de golven lag. En ze docht d'r an hoe stevig zien heufd op heur bost rust hadde en hoe innig ze him doe een tuut geven hadde. Hi'j wus daor niks van, hi'j droomde alderdeegst niet van heur. Zi'j begon de hieltied meer van de meensken te hopen, ze weenske de hieltied meer dat ze bi'j heur wezen kon. De meenskewereld leek heur vule groter as de heurend. Zi'j konnen ommes op schippen over de zee vliegen, de hoge bargaen beklimmen tot boven de wolken, en de lanen die ze bezatten, strekten heur, mit heur bossen en velden, wieder uut as dat zi'j kieken kon. En d'r was nog zovule dat ze graeg weten wol, mar heur zusjes konnen niet overal bescheid op geven. Daoromme vreug ze et an heur beppe, en die wus een hiele protte over de hogere wereld, die zi'j de lanen boven de zee nuumde.

"As de meensken niet verdrinken," vreug de kleine zeemeermin, "blieven ze dan altied leven, gaon ze niet dood krek as de zeemeensken?"

"Jaowel heur," zee de oolde vrouw, "zi'j gaon ok dood en heur leven is alderdeegst nog kotter as dat van oons. Wi'j kun wel driehonderd jaor wodden, mar awwe dan opholen te bestaon, wowwe schoem op et waeter en hewwe niet iens een graf hier bi'j oons. Wi'j hebben gien onstarfelike ziel, wi'j kriegen gienertied weer leven, wi'j bin as et grune riet: as dat ienkeer offiekt is, wodt et gienertied weer gruu. De meensken daorentegen, die hebben een ziel die blift leven, ok naodat et lichem weer stof wodden is. Die ziel stiegt deur de locht op naor alle steerns die schienen. Zoas wi'j uut de zee opduken en de lanen van de meensken zien, zo duken zi'j op naor mooie, onbekende plakken, die wi'j gienertied te zien kriegen zullen."

"Waoromme hebben wi'j gien onstarfelike ziel?" vreug de kleine zeemeermin bedroefd.

"Ik zol al die honderden jaoren die ik te leven hebbe d'r veur geven om meenske te wezen, al was et mar veur iene dag, om langelaeste in de hemelse wereld te kommen."

"Daor moej' niet an daenken," zee de oolde vrouw.

"Wi'j bin vule gelokkiger en wi'j hebben et vule beter as de meensken boven de zee."

"Ik moet dus wegraeken en as schoem op de zee drieven, de meziek van de golven niet meer heuren en de mooie bloemen en de rooie zonne niet meer zien. Kan ik dan hielemaole niks doen om een onstarfelike ziel te kriegen?"

"Nee," zee de oolde vrouw, "alliend as een meenske je zo lief hebben zol daj' meer veur him betekenden as zien vader en zien moeke. As hi'j mit al zien gedaachten en al zien liefde bi'j je wezen zol en de priester zien rechterhaand in die van jow leggen leut mit een belofte van trouw, now en in alle iewighied, dan zol zien ziel in jow lichem stromen en dan zol ie ok je pat kriegen in et gelok van de meensken. Hi'j zol jow dan zien ziel geven en zien eigen ziel toch hopen. Mar dat kan niet gebeuren. Wat hier in de zee now krek zo mooi is, dat is jow vissestat, en dat vienen ze op eerde onsjog, zi'j weten now ienkeer niet beter. Daor moej' twie onhaandige staonders hebben, bienen numen ze dat, om mooi te wezen."

Doe zochtte de kleine zeemeermin, en ze keek bedroefd naor heur vissestat.

"Lao'we toch bliede wezen," zee de oolde vrouw.

"Wi'j zullen die driehonderd jaor dawwe te leven hebben vrolik ronddattelen, dat is ok wel genoeg en daornao kuj' des te genoegliker uitrusten in je graf. Wees bliede! t'aovend is et hofbal!"

En dat was me een pracht, een pracht zoas wi'j et hier op eerde gienertied te zien kriegen zullen. De muren en et plefon in de grote balzael weren van dik, helder glas. En d'r stonnen honderden kollesale nuunders an de ziedkaanten, rozerooie en grösgrune mit een blauw vuur dat de hiele zael verlochtte en deur de muren henne scheen, zodat de zee buten hielendal verlicht was. Ie konnen al de ontelbere visken zien, kleine en grote, die naor de glaezen mure toe zwommen. Van pattie glommen de schubben purperrood, van aanderen leken ze wel van zulver of goold. Midden deur de zael leup een briede, stromende revier, en daor daansten zeemeermannen en zeemeerminnen op de maote van heur eigen aorige gezang. Zokke mooie stemmen hebben de meensken op eerde niet. De kleine zeemeermin zong et mooisten van allemaole en ze klaptten in heur hanen veur heur. Hiel even vuulde ze bliedschop in heur hatte, want ze wus dat zi'j de mooiste stemme hadde van iederiene op eerde en in de zee. Mar al gauw mos ze weer an de wereld boven de zee daenken. Ze kon de mooie preens mar niet vergeten, krek zomin as heur verdriet en dat ze niet krek as hi'j een onstarfelike ziel hadde. Daoromme sloepte ze et peleis van heur vader in en wiels et daor ien en al gezang en vrolikhied was, zat zi'j in heur tunegien.

Doe heurde ze de sloopshoorn deur et waeter henne klinken en ze docht: "Hi'j veert daor now vaaste rond, de preens van wie ik meer hool as van mien vader en moeke, de preens naor wie al mien gedaachten utgaon en in wie zien haand ik et gelok van mien leven leggen wil. Alles waog ik om him en een onstarfelike ziel te winnen! Wiels mien zussies in et peleis van mien vader daansen, gao ik naor de zeeheks, veur wie ik altied zo bange west bin, mar die mi'j misschien mit goeie raad helpen kan."

Doe gong de kleine zeemeermin heur tunegien uut, naor de broezende maelstromen waoraachter de hekse woonde. Die weg hadde ze nog niet eerder lopen. En d'r gruuden gien bloemen, gien zeegrös, niks. D'r was alliend mar de kaele, grauwe zaandbojem, tot an de maelstromen waor et waeter rondgieselde. Et zag d'r uut krek as een broezend schoepenrad, dat alles wat et te pakken kreeg mitsleepte, de diepte in. Ze mos tussen die vreselike maelstromen deur om in et gebied van de zeehekse te kommen, en d'r was gien aander pad as dwas deur een hiet, brobbelend moeras henne. De hekse nuumde dat heur veengronden. Daoraachter lag heur huus, in een wonderlik bos.

Alle bomen en struken weren klaeterjaegers, half dier en half plaante, et leken wel honderdkoppige slangen die uut de grond gruuden. De toeken weren lange, sliemerige aarms en de vingers beweeglike pieren, ze konnen allemaole een aentien bewegen, van de wottel tot an de punt. Ze slingerden heur rond alles in de zee wat ze mar te pakken kriegen konnen, om et gienertied weer los te laoten. De kleine zeemeermin bleef hiel bange an de raand van et wonderlike bos staon. Heur hatte boonsde van angst, ze was haost weerommegaon, mar doe docht ze an de preens en an de onstarfelike ziel van de meenske, en doe kreeg ze moed.

Heur lange, wapperende haoren bun ze strak om heur heufd, zodat de peliepen dat niet vaastegriepen konnen, heur beide hanen hul ze op heur bost en doe scheut ze veuruut, zoas visken deur et waeter schieten, tussen die gemene peliepen deur die heur kronkelende arms en vingers naor heur uutsteuken. Ze zag dat iedere peliep wat vaaste hadde wat hi'j iens vaastegrepen hadde, honderden aarmpies hullen et vaaste, zo stevig as iezeren hanen. De meensken die op zee ommekommen en die weren zonken weren, keken as witte geraemtes tussen de arms van de peliepen deur. Schipsschroeven en kisten hullen ze vaaste, geraemtes van laanddieren, en een kleine zeemeermin die ze vongen en wurgd hadden. Dat vun ze haost nog et slimste. Doe kwam ze bi'j een groot, sliemerige plak in et bos, waor vere, glibberige waeteradders rond spattelden en heur lilleke, geelwitte boek zien leuten. Midden op dat eupen plak was van de witte bonken van verdronken meensken een huus bouwd. Daor was de zeehekse doende om een podde uut heur mond eten te laoten, zoas meensken een kenarie een sukerklontien uut heur mond pakken laoten. De gemene, vette waeteradders nuumde zi'j heur kukenties en ze leut ze rond dri'jen op heur grote, wieke bost.

"Ik weet wel waj' willen," zee de zeehekse.

"Et is dom van je, mar ie kriegen wel je zin, want et zal je in et ongelok stotten, mien mooie preensessien. Ie willen graeg van je vissestat of en in plak daorvan twee stompies hebben om op te lopen, krek as de meensken, zodat de jonge preens verliefd op je wodt en ie him en een onstarfelike ziel kriegen kunnen." De hekse lachte daor zo hadde en zo aekelig bi'j dat de podde en de adders op de grond vullen, waor ze veerder spattelden.

"Ie bin krek op 'e tied," zee de hekse.

"Morgen as de zonne opgaot, ha'k je niet meer helpen kund; eerst weer as d'r een jaor veurbi'j was. Ik zal een draankien veur je maeken. Daormit moej', veur de zonne opgaot, an laand zwemmen en et op et strand opdrinken. Dan gaot je steert splieten en inkrimpen tot wat de meensken mooie bienen numen, mar et dot wel zeer, et is krek as d'r een scharp zweerd deur je bien gaot. Alle meensken die je zien zullen zeggen daj' et mooiste meenskekiend binnen dat ze iens zien hebben. Ie holen je zwevende lopian, gien daanseres kan zo bewegen as ieje, mar iedere stap diej' zetten, vuult krek aj' op een scharp mes trappen. Aj' dat allemaole verdregen willen, dan za'k je helpen."

"Ja," zee de kleine zeemeermin en ze docht an de preens en an et hebben van een onstarfelike ziel.

"Mar onthool goed," zee de hekse.

"Aj' ienkeer een meenselike gedaonte aneumen hebben, kuj' gienertied weer een zeemeermin wodden. Ie kun gienertied weer naor je zusies en naor et peleis van je vader onder waeter gaon, en aj' de liefde van de preens niet winnen, zodat hi'j veur jow zien vader en moeke vergeet, zodat hi'j mit al zien gedaachten bi'j jow is, en de priester jim hanen in mekeer leggen lat, zodat jim man en vrouw wodden, dan kriej' gien onstarfelike ziel. De morgen naodat hi'j mit een aander trouwd is, zal je hatte breken en wój' schoem op et waeter.

"Ik wil et," zee de kleine zeemeermin en ze was liekwit.

"Mar ie moe'n mi'j ok betaalen," zee de hekse, "en ik vraoge niet weinig. Ie hebben de mooiste stemme van iederiene op de bojem van de zee; ie daenken grif daj' him daormit betoveren kunnen, mar die stemme moej' mi'j geven.

Et beste waj' hebben, wil ik in ruil veur mien kostelike draankien. Mien eigen bloed moe'k d'r in doen, zodat et draankien zo scharp wodt as een twiesniedend zweerd!"

"Mar aj' mij mien stemme ofnemen," vreug de kleine zeemeermin, "wat hool ik dan nog over?"

"Je prachtige feguurtien," zee de hekse, "je zwevende lopian en je sprekende ogen, daor kuj' een meenskehat wel mit bekoren. Now, komt d'r nog wat van? Stik je toongien mar uut, dan snie ik et d'r of as betaeling, en krieg ie et sterke draankien."

"Et is dan mar zo," zee de kleine zeemeermin en de hekse zette heur ketel op om et toverdraankien te koken. "Hygiëne is een schone zaeke," zee ze en ze schoerde de ketel mit de adders die ze eerst tot een knoedeltien saemenbun. Doe maekte ze een fiepseltien in heur bost en leut heur zwatte bloed d'r in druppen. De daamp vormde de wonderlikste feiguren, ie zollen d'r bange van wodden. Iederkeer stopte de hekse ni'je dingen in de ketel en doe et flink kookte, was et krek as d'r traonen van een krokedil opstegen uut de ketel. Bi'j slot van zaeke was et draankien klaor, et leek op et zuverste waeter. "Hier hej' et," zee de hekse en ze sneed de kleine zeemeermin heur tonge d'r of, zodat ze stom wodde en niet meer zingen of praoten kon.

"As de peliepen je op de weerommeweg deur mien bos pakken willen," zee de hekse, "dan giet ie gewoon mar een druppel van et draankien over ze henne, dan springen heur aarms en heur vingers in duzend stokken." Mar dat hoefde de kleine zeemeermin niet te doen: de peliepen weken bange veur heur aachteruut doe ze et deurschienende draankien in heur haand zaggen. Zo was ze vlogge deur et bos, et moeras en de kokende maelstromen henne.

Ze kon et peleis van heur vader zien. De fakkels in de grote balzael weren uut. Ze sleupen grif allemaole, mar ze durfde ze niet op te zuken, now ze niks meer zeggen kon en heur veur altied verlaoten zol. Et leek krek as heur hatte van verdriet breken zol. Ze sloepte de tuun in, nam van ieder van de bloemebedden van heur zusies een bloeme, gaf duzend tuuthaanties in de richting van et peleis en steeg deur de diepblauwe zee omhogens.

De zonne hadde him nog niet zien laoten, doe ze et peleis van de preens zag en de prachtige marmeren trappe beklom. De maone scheen hiel helder. De kleine zeemeermin dronk et branend scharpe draankien op en et leek as d'r een twiesniedend zweerd deur heur fiene lichem gong. Ze vul flauw en bleef as dood liggen. Doe de zonne over de zee scheen, wodde ze wakker en ze vuulde een sniedende piene, mar veur heur ston de mooie, jonge preens. Hi'j leut zien koolzwatte ogen op heur rusten, zodat zi'j heures daelesleug, en ze zag dat heur vissestat vot was en dat ze de aldermooiste blaanke bienen hadde die een maegien mar hebben kon. Mar ze was hielendal naekend, daorom sleug ze heur haor haoren om heur henne.

De preens vreug wie ze was en hoe ze daor kommen was en zi'j keek him mit heur diepblauwe ogen hiel lief en toegelieke hiel bedroefd an; praoten kon ze ommes niet. Doe nam hi'j heur bi'j de haand en brocht heur et peleis binnen. Bi'j iedere stap die ze zette, vuulde ze, zoas de hekse heur veurspeld hadde, dat ze op spitse priemen en scharpe messen trapte, mar dat hadde ze d'r best veur over.

An de haand van de preens leup ze zo licht as een lochtbelle naor boven, en hi'j en alle aandere stonnen versteld over heur prachtige, zwevende lopian.

Kostbere kleraosie van ziede en mousseline kreeg ze an, ze was de mooiste van allemaole in et peleis, mar ze was stom, ze kon niet zingen of praoten.

Mooie meiden, in de kleren van ziede en goold, kwammen veur de preens en zien keuninklike oolden zingen. Ientien zong mooier as alle aandere en de preens klapte in zien hanen en lachte naor heur. Doe was de kleine zeemeermin bedroefd, ze wus dat ze zels vule mooier zingen kund hadde. Ze docht: "Hi'j mos es weten dat ik om bi'j him te wezen, mien stemme veur iewig weggegeven hebbe."

Doe gongen de meiden daansen; bevallig en lochtig daansten ze op de mooiste meziek, en de kleine zeemeermin tilde heur mooie, blanke arms op, gong op heur ti'jen staon en zweefde over de vloer. Ze daanste zoas nog gieniene iens daanst hadde. Bi'j iedere beweging kwam heur schoonhied beter uut en heur ogen sprakken dieper tot et hatte as de zang van de meiden.

Iederiene was d'r opteugen over, veural de preens, die heur zien kleine vondeling nuumde, en ze daanste mar deur, hoewel et iedere keer as heur voeten de grond raekten, krek vuulde as ze op scharpe messen trapte.

De preens zee dat ze altied bi'j him blieven mos en ze moch op een flewielen kussen veur zien deure slaopen. Hi'j leut een pagekostuum veur heur maeken zodat ze mit him mit uut rieden gaon kon. Ze reden deur de roekende bossen waor de grune toeken heur tegen de schoolders sleugen en waor de voegelties zongen in et frisse gruen. Ze beklom hoge bargaen mit de preens en hoewel heur tere voeties zo bloedden dat de aandere et zaggen, lachte ze d'r omme en gong zo hoge mit him mit dat ze de wolken onder heur deur zeilen zaggen, as een troep voegels die naor vremde oorden trok.

In et peleis van de preens gong ze, as de aandere naachs sleupen, de briede marmeren trappe of en zocht verkoeling veur heur branende voeten deur in et koolde zeewaeter staon te gaon, en dan docht ze an iederiene in de diepte.

Op een naacht stegen heur zussies uut de diepte omhogens, aarm in aarm, ze zongen vol droefhied wiels ze deur et waeter zwommen, en zi'j zwaaide naor ze en ze herkenden heur en vertelden hoevule verdriet ze iederiene andaon hadde.

Daornao bezochten ze heur iedere naacht, en op een naacht zag ze, hiel in de veerte, heur oolde beppe, die al jaoren niet meer boven waeter west was, en de zeekeuning mit zien kroon op et heufd. Ze stak heur hanen naor him uut, mar ze durfde niet zo dichte an laand te kommen as heur zussies.

Mit de dag wodde zi'j de preens dierberder. Hi'j hul van heur zo aj' van een lief, braaf kiend holen, mar heur tot zien keuninginne maeken, daor kwam hi'j niet op. En zien vrouw wodden mós ze, anders kreeg ze gien onstarfelike ziel, mar zol ze op de morgen nao zien brulloft schoem op de zee wodden.

"Hool ie niet meer van mi'j as van alle aanderen?" schenen de ogen van de kleine zeemeermin te vraogen, as hi'j heur in zien aarms nam en heur mooie veurheufd tuutte.

"Ja, ie bin mi'j et liefste," zee de preens, "want ie hebben et beste hatte van iederiene, ie bin et meest an mi'j hecht en ie lieken op een maegien da'k es zien hebbe, mar van wie ik bange bin da'k heur gienertied weer weeromme vienen zal. Ik was op een schip dat straandde, de golven dreugen mi'j an laand bi'j een grote tempel, waar jonge maegies in dienst weren.

De jongste, die mi'j op et strand vun en die mien leven redded het, he'k mar twee keer zien. Zi'j was de ienigste in disse wereld die ik lief kund hebben zol, en ie lieken op heur. Ie hebben heur beeld in mien ziel zuver verdrongen. Zi'j is an de tempel wi'jded en daarom het mien goeie gesteerte mi'j jow sturd. Wi'j gaon gienertied uut mekeer!"

"Och, hi'j wet niet dat ik zien leven redded hebbe," docht de kleine zeemeermin. "Ik hebbe him deur de zee naor et bos dreugen waar de tempel staot. Ik zat aachter et zeeschoem te kieke as d'r niet iene kommen zol. Ik zag dat mooie maegien van wie hi'j meer hoolt as van mi'j." En de zeemeermin zochtte diepe, want goelen kon ze niet.

"Et maegien is an de tempel wi'jded, het hi'j zegd, zi'j komt gienertied in de buterwereld, ze zien mekeer gienertied weer en ik bin bi'j him, ik zie him iedere dag, ik zal veur him zorgen, van him holen en mien leven veur him offeren," docht ze.

"De preens gaot trouwen mit de mooie dochter van de buurkeuning!" zeden ze. "Hi'j rust een prachtig schip uut! De preens gaot op reize om et laand van die keuning te zien, mar hi'j gaot eins om zien dochter te zien; een groot gevolg krigt hi'j mit!" De kleine zeemeermin schuddede lachend heur heufd. Ze kende de gedaachten van de preens vule beter as alle aanderen. "Ik moet op reize," hadde hi'j tegen heur zegd. "Ik moet de mooie preensesse zien, dat willen mien oolden, mar mi'j dwingen om heur hier henne te brengen as mien bruid, dat kun zi'j niet. Ik kan niet van heur holen. Ze liekt niet op et mooie maegien in de tempel, op wie ie lieken. A'k iens een bruid kiezen mos, dan zo'k nog eerder jow kiezen, mien stomme vondeling mit je sprekende ogen," en hi'j tuutte heur rooie mond, speulde mit heur lange haor en legde zien heufd an heur hatte, zodat et droomde van meenskegelok en een onstarfelike ziel.

"Ie bin toch niet bange veur de zee, mien stomme kientien?" vreug hi'j doe ze op et prachtige schip stonnen dat him naor et laand van de buurkeuning brengen zol. En hi'j vertelde heur over storm en over kalme zee, over vremde vissen in de diepte en over wat de dukers daar zien hadden, en zi'j glimkte bi'j zien woorden. Zi'j wus beter as wie dan ok hoe et op de bojem van de zee was.

Naachs in et heldere locht van de maone, as iederiene sleup, behalven de stuurman die an et roer ston, zat ze bi'j de reling van et schip in et heldere waeter te steren en ze miende et peleis van heur heit te zien. Boven op et peleis ston heur oolde beppe mit de zulveren kroon op heur heufd. Ze steerde deur de sterke stroom naor de kiel van et schip. Doe kwammen heur zussies boven waeter, ze steerden heur verdrietig an en wrongen heur blanke hanen.

Zij zwaaide naor heur, ze glimkte en wol vertellen dat et heur goed gong en dat ze gelukkig was, mar de schipperssjonge kwam d'r an en de zussies deuken onder, zodat hi'j in de waon bleef dat et witte dat hi'j zien hadde, schoem op et waeter was.

De aanderemorgens zeilde et schip de haven binnen van de schitterende stad van de buurkeuning. Alle karkeklokken ludeden en van de hoge torens klonk trompetgeschal, wiels de soldaoten mit wapperende vaandels en blinkende bajonetten antreden stonnen. Iedere dag was et feest, et iene bal was nog niet veurbij of d'r was weer een feestperti'j, mar de preensesse was d'r nog niet. Zij wodde veer vot in een tempel grootbrocht, zeden de meensken, daar leerde ze alle keuninklike deugden. Bi'j slot van zaeke kwam ze.

De kleine zeemeermin keek d'r naor uut om heur schoonhied te zien en ze mos toegeven dat ze nog gienertied zoe'n bevallig persoontien zien hadde. Heur huud was hiel teer en blaank en achter de lange, donkere wimpers lachten een peer trouwe, diepblauwe ogen.

"Ie bin et!" zee de preens. "Ie, die mi'j redded hebben doe ik veur dood an de kust lag!" En hi'j nam zien blozende bruid in zien arms. "Ik bin zo gelukkig," zee hi'j tegen de kleine zeemeermin. "Et beste, dat wat ik gienertied weensken durfd hadde, is in vervulling gaon. Ie zullen ok bliede wezen mit mien gelok, want ie holen meer van mi'j as alle aanderen." De kleine zeemeermin tuutte zien haand en ze docht dat ze al vulen kon hoe heur hatte breuk.

De morgen nao de brulloft zol heur dood betekenen en heur in schoem op de zee veraanderen. Alle karkeklokken ludeden, herauten reden deur de straoten om de verloving an te kondigen. Op alle alters wodden kostbere, zulveren laampen mit roekende eulie ansteuken. De priesters zwaaiden mit heur wierookvaten en bruid en bruidegom riekten mekeer de haand en kregen de zegen van de bisschop.

De kleine zeemeermin ston, in kleren van ziede en goold, de sleep van de bruid op te holen. Mar heur oren heurden de feestelike meziek niet, heur ogen zaggen de wi'jde ceremonie niet, ze docht an heur doodsnaacht en an alles wat ze in disse wereld verleuren hadde.

Diezelde aovend nog gongen bruid en bruidegom an boord van et schip. De kenonnen weerklonken, alle vlaggen wapperden en midden op et schip was d'r een keuninklike tente opzet, van goold en purper en mit de lekkerste kussens. Daar zol et bruidspeer de stille, koele naacht deurbrengen. De zeilen bolden op in de wiend en et schip gleeed glad en zonder een protte beweging over de heldere zee. Doe et begon te schiemen, wodden d'r kleurige laampen ansteuken en daansten de zeelu vrolik op et dek.

De kleine zeemeermin mos daenken an de eerste keer dat zij uut de zee opdukt was en dezelve pracht en vrolikhied zien hadde. Ze leut heur mitnemen deur de daans, en ze warvelde rond, zwevend zoas de zwelver zweeft as hi'j naozetten wodt, en iederiene jubelde vol bewondering veur heur. Ze hadde nog gienertied zo lekker daanst. Et snees as scharpe messen in heur tere voeties, mar ze vuulde et niet, et sneed nog vule pienliker in heur hatte.

Ze wus dat et de laeste aovend was dat ze him zag, de preens veur wie ze heur familie en heur huus verlaoten hadde, heur mooie stemme geven hadde en iedere dag oneindige kwellings deurstaon hadde, zonder dat hi'j d'r een idee van hadde. Et was de laeste naacht dat ze dezelve locht inaosemde as hi'j, de diepe zee zag, en de heldere sterrehemel. Een iewige naacht, zonder gedaachten en dromen, waachtte heur, want ze hadde gien ziel en kon die ok niet kriegen. En op et schip was et ien en al bliedschop en vrolijkheid, tot veer nao middernaacht. Zi'j lachte en daanste mit, mit de dood in heur hatte.

De preens tuutte zien mooie bruid en zi'j speulde mit zien zwatte haoren, en mit de aarms om mekeer henne gongen ze de prachtige tente in en legden heur daar te ruste.

Et wodde stille op et schip, alliend de stuurman ston an et roer. De kleine zeemeermin legde heur blaanke aarms op de reling en keek as ze in et oosten et morgenrood zag, want de eerste zunnestraol, wus ze, zol heur ommebrengen. Mar doe zag ze heur zussies uut de zee opstiegen, krek zo blik as zi'jzels. Heur mooie, lange haor fladderde niet meer in de wiend, want et was ofknipt.

"We hebben et an de hekse geven om hulpe van heur te kriegen, zodat ie vannaacht niet wegraeken zullen. Ze het oons een mes geven, hier, kiek mar hoe scharp. Veur de zonne opkomt, moej' dat in et hatte van de preens stikken en as zien waarme bloed dan op je bienen drupt, dan gruuien die weer an mekeer tot een vissestat en woj' weer een zeemeermin, en dan kuj' weer bi'j oons onder waeter kommen en kuj' driehonderd jaor leven, veur ie in zoolt zeeschoem veraanderen zullen. Haost je, hi'j moet wegraeken of ieje, veurdat de zonne opkomt! Oonze oolde beppe het zoe'n verdriet dat heur witte haor uitgevallen is, zoas et oonze onder de schere van de hekse valen is. Breng de preens omme en komme weeromme! Haost je, ziej' die rooie streep an de hemel? Over een peer minuten komt de zonne op en dan moej' starven!" Ze slaekten een wonderlike, diepe zocht en zonken in de golven.

De kleine zeemeermin trok et purperen klieid van de tente an kaant. Ze zag de mooie bruid mit heur heufd op de bost van de preens liggen te slaopen en ze beug heur veurover, tuutte him op zien mooie veurheufd, keek naor de hemel waor et morgenrood de hieltied straolender wodde, keek naor et scharpe mes en richtte heur ogen doe weer op de preens, die in zien droom zien bruid bi'j heur naeme numde. Zi'j alliend was in zien gedaachten. En et mes trilde in de haand van de zeemeermin, en doe gooide ze et hiel veer de golven in.

De golven gavven een rooie weerschien waor et mes daelekwam, et leek wel as d'r bloeddruppels van de golven ofdrupten. Nog ien keer keek ze mit halfbreuken ogen naor de preens en doe stotte ze heur van et schip of in de zee, en ze vuulde hoe heur lichem in schoem oplost wodde.

De zonne steeg uut de zee op, de straolen vullen hiel zaachte en waarm op et iezig koolde zeeschoem, en de kleine zeemeermin vuulde de dood niet, ze zag de heldere zonne en boven heur zweefden honderden aorige, iele schepsels. Ze kon de witte zeilen van et schip en de rooie wolken an de hemel d'r deur henne zien. De stemmen van de aorige schepsels weren melodienen, mar zo iel dat gien meenselik oor ze heuren kon, liekemin as een meenselik oge ze zien kon. Zonder vleugels zweefden ze deur de locht, deur heur eigen lichthied.

De kleine zeemeermin zag dat ze krek zoe'n lichem hadde as zij, et kwam de hieltied meer uut et schoem omhogens. "Waor bin ik terechtkommen?" vreug ze, en heur stemme klonk krek as die van de aandere wezens, zo iel dat gien eerdse meziek et weergeven kunnen zol. "Bij de dochters van de locht," zeden de aanderen. "Een zeemeermin het gien onstarfelike ziel en kan die ok niet kriegen, behalven as ze de liefde van een meenske wint. Van een vremde macht is heur iewige votbestaon ofhaankelik. De dochters van de locht hebben ok gien iewige ziel, mar zij kun d'r wel iene kriegen deur goeie daoden te doen. Wij vliegen naor lanen waor de zoele pestlocht de meensken van kaant maekt, en daor brengen we koelte. We verspreiden de geur van de bloemen deur de locht en brengen verkwikking en genezing. Awwe driehonderd jaor perbeerd hebben om zovule goed te doen awwe kunnen, dan krie' we een onstarfelike ziel en hewwe pat an et iewige gelok van de meensken. Ie, aarme, kleine zeemeermin, hebben mit je hiele hatte naor etzelde streefd as wij. Ie hebben leden en alles verdreugen. Ie hebben je tot de wereld van de lochtgeesten verheven. Now kuj' jezels mit driehonderd jaor goeie daoden een onstarfelike ziel bezorgen."

De kleine zeemeermin tilde heur deurschienende aarms op naor God zien zonne en veur et eerst vuulde ze traonen. Op et schip was d'r alweer leven en kebaol, ze zag de preens en zien mooie bruid, die heur zochten. Weemoedig steerden ze naor et opbollende schoem, krek as ze wussen dat zij heur in de golven stot hadde. Onzichtber tuutte ze et veurheufd van de bruid, glimkte naor de preens en steeg mit de aandere kiender van de locht op naor de rozerooie wolke die deur de locht zweefde.

"Over driehonderd jaor zweven we et Keuninkriek van God binnen."

"Mar we kun d'r ok eerder kommen," fluusterde iene van heur.

"Onzichtber zweven we de huzen van de meensken binnen, waor kiender binnen, en iedere dag dawwe een braaf kiend vienen dat zien oolden wille gefte en heur liefde verdient, verkot God oonze proeftied. Et kiend wet niet awwe deur de kaemer vliegen en awwe dan van bliedschop om et kiend glimken, wodt d'r een jaor van de driehonderd ofhaeld. Mar awwe een stout of slecht kiend zien, dan moe'we goelen van verdriet en iedere traon voegt een dag an oonze proeftied toe!"

De wil van de Vader...

Wus ie dat et gezegde: Et was zo waarm, de musken vullen dood van et dak' eins - krek as een hiele protte aandere zeggies trouwens - uut de Biebel komt?

Disse van die musken op een waarm dak komt uut Matteüs 10:29 Wat kosten twee musken? Zo goed as niks. Mar d'r vaalt niet iene dood daele as jim Vader et niet wil.

Mar hier is theologisch vule meer mit te redden dan dawwe dat gezegde d'r an overhollen hebben, die laeste peer woorden: ... as jim Vader et niet wil." Dat zinnegien is vaeke een hiele protte om te doen.

Vooroordeel

De telefoon verstoorde mijn middagslaapje. "Hallo met mij", zei de stem.

"Ik zit op het politiebureau in Heerenveen, maar wees gerust, met mij is er niets aan de hand." Toen pas drong het tot me door dat ik mijn vrouw aan de lijn had, al wist ik wel dat ze inkopen deed.

Ze sprak verder: "zoals ik je gezegd heb zou ik na mijn werk nog wat boodschappen doen, maar ik ben mijn beurs kwijt, ik ben dus hier om aangifte te doen van vermissing, ik denk dat ie gestolen is bij de HEMA."

"Hoe vaak heb ik je niet gewaarschuwd om wat voorzichtiger te zijn, zeker daar, met drugsverslaafden en vele buitenlanders", schreeuwde ik door de lijn.

"Trouwens, hoeveel geld had je in je

"Nou, heel wat, want ik had zo juist nog huis maar ik hoop dat jij je dan wat inhoudt.

beurs"?

gepind, ik kom dan ook direct naar

Thuis werd de conversatie voortgezet en we conclusie, al het kwaads komt van

hadden al snel een gezamenlijke drugsverslaafden en buitenlanders.

Tegen zessen ging de telefoon. Een vrouw met een opgewekte stem vertelde me, in een nauwelijks verstaanbare taal dat ze iets had gevonden dat van ons moest zijn.

Het kostte haar veel moeite me duidelijk te maken waar we elkaar konden ontmoeten.

Een knappe vrouw, tegen de veertig schatte ik, wachtte me al op bij de voordeur.

"You are mister Bonnema"? zei ze met een zingende stem me dadelijk de goedgevulde beurs met de complete inhoud overhandigend..

Van een beloning wilde ze niets weten, want zei ze: " We worden in Nederland al zo gastvrij ontvangen".

Na enig aandringen wilde ze alleen potjes zelfgemaakte bramenjam voor haar beide kinderen aannemen.

Met tranen in de ogen en diep beschaamd verliet ik haaren het asielzoekerscentrum.

Han Bonnema

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

bedderebattien	= smalle rabat, strook stof ter versiering voor de bedstee langs
beddestien	= keisteen die men van te voren verwarmde, om hem ter verwarming mee te nemen naar bed
beddestok	= stok met behulp waarvan men de achterkant van het bed goed terecht kon leggen
beddeweer	= weer dat geschikt is om het beddengoed te luchten
bedeerd	= kalm, rustig

Grös en grus...

Grös (nl: gras) schrieven we altied mit een ö krek as in körf.
Neffens oons prachtige dikke Woordeboek blijkt d'r iene uitzondering te wezen: gruskorf, ok wel grusmaande.

Ik geleuf et, ikke niet...

Toe ok doe...?

In oons prachtige Woordeboek staon wel een peer bladzieden vol mit veurbeelden onder et lemma '**toe**' en wodt d'r veur een stokmennig uutleg alderdeegst ok nog es verwezen naor et lemma '**doe**'.

En toch missen we een verklaoring van et gebruik van et woortien '**toe**'. Et gaot dan bi'jglieks om et toegeeflik zinnegien: now, toe dan mar.

Moeke ma'k een snupien?

Nee!

Ae, moeke toe now.

Now, **toe** dan mar...

Pedagogisch dan misschien niet al te stark, mar zo gong et vaeks wel!

Pompoenen en kalebassenoogst

As 't zaod ontkiemt
wordt de vrucht
vol toewijding en liefde
tot volwassenheid ebrocht

Zich schuul ollen
onder et blad
om ienmaol volgreui-jd
in 't zicht te koem-m

Et kleurenkleed
is al an-edaon
tot de tied anbrek
om er mee te pronken

Ieders omvang
kreg waardering
van minachting
is gien sprake

Et oogstfeest
in volle gaank
wekt verwondering
en bewondering

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Voagels

Ik woll, ik was een voagel in de lucht
en niemand kon bi-j mi-j um mi-j te pakken
ik kèèk vanuut een boom, vanof de takken
en maken smorns vrog burengerucht.

Ik zol wat trots wèèn as de mensen zeiden
vanuut eur warme bedde: "Eurt ies aan
't is bariton vermengd met een sopraan
een pracht geluud veur dè 'w goan arrebeiden"

Corry Overmars-Kalshoven

Over et waeter

Op een waarme
zoemeraovent
heerde ik et waeter
van een bekien
fluusterend
de voegelties uutneudigen
om daor drinken te kommen.

Tegere mit de wiend
beloof ik je
daj' mit je boot
broezend
op mien rogge
zels vannaacht
nog van mi'j
dromen zullen.

Raozend,
huld in dikke
nevelsierten
stot et waeter
him donderend daele,
alles votraegend
wat et in 'e weg staot.

Joukje

Rilke (9)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hij was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Einsamkeit

Die Einsamkeit ist wie ein Regen.
Sie steigt vom Meer den Abenden entgegen;
von Ebenen, die fern sind und entlegen,
geht sie zum Himmel, der sie immer hat.
Und erst vom Himmel fällt sie auf die Stadt.

Regnet hernieder in den Zwitterstunden,
wenn sich nach Morgen wenden alle Gassen
und wenn die Leiber, welche nichts gefunden,
enttäuscht und traurig von einander lassen;
und wenn die menschen, die einander hassen,
in einem Bett zusammen schlafen müssen:

dann geht die Einsamkeit mit den Flüssen...

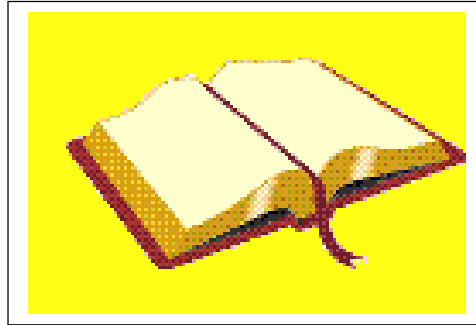
Ienzemhied

De ienzemhied is as een regen.
Ze stiegt uut zee de aovens integen;
van vlakten, die veer en ofgelegen,
stiegt ze naor de hemel, die heur altied omvaemt.
En eerst vanuut de hemel vaalt ze over de stad.

Vaalt naor beneden in de twielochturen,
as alle straoten heur naor morgen bugen
en as de lieven die niks vunnen,
mekeer ontgoeheld en bedroefd verlaoten,
en as de meensken die mekeer alliend haten
in ien bedde saemen slaopen moeten:

dan straekt de ienzemhied de bienen...

De Stellingwarver Biebel

Tuten...

Sem, Cham en Jafet weren zeunen van de beroemde Noach. De man die de zundvloed overleefde mit zien woonschip vol dieren. Iene van die Noach zien zeunen was Cham en die hadde weer een zeune die hiette Kus. En die Kus hadde weer een zeune, Nimrod, die de eerste 'machthebber' op eerde was. Mar daor gaot et now even niet over.

Die 'Kus', dat is wat een mal verhael want d'r schient argens in Benin een volksstamme, de Aja's, te leven die gien woord het veur die naeme, Kus. Now is dat et slimste nog niet want wi'j hebben ok genoeg naemen uut de Biebel die we niet zomar even in et Stellingwarfs ommezetten kunnen zoas bi'jglieks Jesaje, Maleachi of Habbekuk. Mar de Aja's hebben ok gien woord veur et warkwoord 'kussen' (tuten), en dat is vule slimmer vanzels.

In de Stellingwarfse biebelvertaeling komt dat tuten (en ofgeleiden) wel een keer of vuventwintig veur. De bekendste is misschien wel de kus van Judas, waor hi'j Jezus mit anwees en op die wieze mit verraodde.

Awwe een woord eins niet vertaelen kunnen dan moej' et omschreven of in et uterste geval een lienwoord bruken, zegt oonze woordeboekemaeker. Mar ja, hoe omschrief ie zoks now? En hoe zollen die Aja's zoks anpakken?

Bi'jglieks in Hooglied 7:10 ... je tong als zoete wijn waarin mijn kussen baden..., wodt dat dan zoks as: ... je tonge as zute wien waor mien tuten in baoden (of badden of wasken)...? ... de lippen tegen mekeer androkken? En hoe komt et dan mit tongetuten? Now komt dat gelokkig niet zo letterlik in de Biebel veur, mar zoks kan dan toch allemaole mar niet?

Tja, en dan moe'we ok nog een aandere naeme bedaenken veur dat ding wao'we naachs mit et heufd op liggen, de peluw, et kussen. Een warkwoord dat ok een zelsstaandig naemwoord is.

Biebelvertaelen, beginne d'r niet an...

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe daegs tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Begrip veur mekeer, is baseerd op et verleden

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'j'dregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maandblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrekte(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'j'glike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'j'glike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maand as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mitteneer en veurenneer

* Aende *